

Király Klára

Hírek a börtönvilágból

A legsikeresebb középiskola Vermont államban

Az Amerikai Egyesült Államok Vermont államának legnagyobb középiskolája, a Community High School of Vermont 17 helyen – az állam valamennyi börtönében – működtet kihelyezett tagozatokat.

Az állami finanszírozású intézmény fontos szerepet tölt be az elítéltek mindennapjaiban. A kötelező munkaórák letöltése után, a fogvatartottak – tankönyvekkel a kezükben – átmehetnek a tantermekbe. A Probációs Szolgálat tartja nyilván a programban résztvevő elítélteket. Jelenleg 3500 fő van regisztrálva, akik közül 350 veszi igénybe naponta az oktatási lehetőséget. A tanulók visszajelzései kedvezőek: a tanárok átsegítik őket a nehézségeken, sokan megkedvelik az olvasást, igény támad bennük, hogy tanuljanak, hogy számukra új tudományos és technikai ismereteket sajátítsanak el.

Forrás: Prisoners go to high school behind bars by Wilson Ring. Washington Post, 2007. 02. 17.

Elítéltek egy musicalben

A dél-londoni Wandsworth intézetben az elítéltek azzal töltötték a telet, hogy felkészüljenek a Nyomorultak című musical márciusi bemutatására. A Pimlico Opera vállalta a mű megrendezését, Michael Moody igazgató döntése nyomán.

A Nyomorultak c. darab gyakran kerül feldolgozásra a büntetés-végrehajtási intézetek szabadidős programjai keretében. Az egykori elítélt Jean Valjean alakjával és történetével könnyen azonosulnak a fogvatartottak.

Az előadást a civil nézők is megtekinthetik, ami fontos az elítéltek számára, hiszen csak így nyer valódi elismerést a gyakorlásba ölt sok energia. A Pimlico Opera korábban a nyugat-londoni Wormwood Scrubs börtönben rendezte meg a Guys and Dolls, illetve a Hampshire megyei Winchester intézetben a West Side Story című darabokat. A Pimlico Opera vezetői úgy érzik, hogy munkájuk hasznossá teszi azt az időt, amit az elítélteknek a börtönben kell tölteniük.

Forrás: Inmates at a south London prison are appearing in a new production of hit musical Les Miserable by Mark Barlex. BBC News, 2007. 03. 10.

Fogvatartottak mezőgazdasági munkán

Colorado államban a Denveri Állami Börtön a nyári időszak alatt farmokon akarja alkalmazni az elítéltek egy részét. A döntés meghozatalára azért került sor, mivel a gazdaságok egyre komolyabb munkaerőhiánnyal küszködnek. A farmokon szerzett tapasztalatok segíthetnek a fogvatartottaknak a későbbi elhelyezkedésben, tehát az intézetek ezzel is esélyt teremtenek a visszaesés kockázatának a csökkentésére.

Az állam büntetés-végrehajtásért felelős minisztériuma már eldöntötte, hogy Colorado Correctional Industries név alatt működhessen az elítéltek foglalkoztatása. A farmok biztosítanák a

munkát, az intézetek pedig az elméleti képzést. A szakemberek az elkövetkezendő öt évre terveznek előre, azt remélik, hogy az fogvatartottakat a szabadulásukat követően fogadja a munkaerőpiac.

A kísérleti kezdeményezést Pueblo megyében próbálják ki először. A megyében két olyan zöldségfarm működik, ahol 20-20 alkalmazottra van szükség. Az elítéltek 9,6 dollár (kb. 1900 forint) órabért fognak kapni.

Forrás: Prisoners in farms by Phil Crook. Denver Post, 2007. 02. 15.

Tuberkulózis a börtönökben

A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága felhívta a figyelmet arra, hogy továbbra is nagy intenzitással terjed a tuberkulózis a börtönökben. A svájci székhelyű humanitárius szervezet vizsgálta járja a büntetés-végrehajtási intézeteket, és megvizsgálja az elítéltek egészségügyi állapotát. A járványos betegségek sokkalta többször ütik fel fejüket a börtönök falain belül, mint a kinti populációban. A kaukázusi, közép-ázsiai és afrikai területeken a drog-rezisztens tuberkulózis visszaszorítása továbbra is nehézséget okoz és megoldatlan egészségügyi helyzetet teremt.

A Szövetségi Börtönhivatal is jelzéseket kapott az USA területéről, hogy több intézetben már megjelent a gyógyszerekkel szemben ellenálló vírus. A jelentés négy büntetés-végrehajtási intézetet emelt ki Connecticut államban, ahol a problémák fokozódnak. A legnagyobb veszélyt azok a helyek jelentik, ahol a férőhelyhiány súlyos méreteket ölt.

Forrás: Tuberculosis is major problem in prisons by ICRC, 2007

Illegális kábítószer-használat

A Lawrenceville Büntetőközpontban az illegális kábítószer-használat más Virginia állambeli intézetekhez képest a kétszeresére nőtt – a 2006-os évhez viszonyítva. Az elítéltek a droghasználaton kívül a mobiltelefonok becsmpészésével is rendszeresen megsértik a büntetés-végrehajtási intézet rendjét.

A Lawrenceville az egyetlen állami büntetőintézet Virginiában, amelynek a működtetését magáncég vette át. Az állam többi intézetéhez képest sok hiányosságot mutató Lawrenceville példaként szolgál a börtönprivatizációt ellenzők számára. Egyes elemzők szerint az intézet belső fegyelme gyenge, a büntetés nem éri el célját. A szakemberek a börtön személynzet továbbképzésétől és a személycseréktől várják a helyzet megoldását.

Forrás: Drug problems in privat US prisons by Tim Taylor. Virginian Pilot, 2007. 05. 05.

Elítéltek részvétele a szolgálati kutyák képzésében

Egy Rhode Islandon indított kutyakiképző program mottójában ezt olvashatjuk: „Egy jó kutya kihozza az emberekből a legjobbat.” Ez az állítás igazzá válhat, hiszen az amerikai Szolgálati Kutyák Országos Kiképző Központja bevonja a fogvatartottakat a kutyák oktatási programjába. Az önkéntes elítéltek minden esetben átesnek egy szűrővizsgálaton, amely megmutatja, hogy egyáltalán alkalmasak-e az ebekkel való együttműködésre. A börtönök továbbítják a központ számára a fogvatartott személyi kartonját, amiben megerősítik, hogy a jelentkező fizikailag és pszichológiailag is alkalmas a feladat ellátására. Természetesen az erőszakos deliktumok és az állatkínzás bűncselekményének elkövetői ki lettek zárva a résztvevők közül.

A program során a kiválasztott elítéltek egy éven át osztják meg mindennapjaikat az ebekkel. A kutya és kiképzője éjjel-nappal egy helyiségben tartózkodik, mindenhová együtt mennek. A fogvatartottak feladata az, hogy bizonyos parancsszavak jelentését a gyakorlatban tovább mélyítsék. Ez a fázis azért fontos a kiképző központ számára, mert az iskolából kikerülő kutyák magabiztosabban, nagyobb rutinnal képesek támogatni a vakokat, halláskárosultakat, süketeket és egyéb fogyatékkal élőket.

A hivatásos kutyakiképzők rendszeresen ellenőrzik a fogvatartottakat. A kísérleti kezdeményezés elindításakor sokan nem hittek abban, hogy eredményes lehet. Szerencsére a visszajelzések nem a kételkedőket igazolják.

Forrás: Prisoners train dogs for service by Mary Murphy. Knox News, 2007. 05. 12.

Új spanyol börtön

2007 júniusában ünnepélyes keretek között nyitotta meg a spanyol belügyminiszter a Santa Maria Port III büntetőközpontot Cadizban. A Port III építése 2005 márciusában kezdődött egy 300 ezer négyzetméteres parcellán, ahová egy 89 ezer m² alapterületű épületet emeltek.

Az intézet teljes férőhely-kapacitása 1214 cella, amiből 22-öt a rokonokkal való találkozásra, 22-t pedig intim látogatásra terveztek. A cellák 14 modulban vannak elosztva. A komplexum létrehozása 60 millió euró költséget emésztett fel. Az új börtön a másik két intézethez, a Port I-höz és a Port II-höz nagyon közel esik, hat kilométerre van tőlük.

Forrás: El ministro del Interior inaugura mañana en El Puerto de Santa Maria el centro penitenciario Puerto III, Francisco Aurus. Europe Press, 2007. 06. 09.

Oktatás a spanyol Teixeira börtönben

A több mint 4000 főt elszállásoló galíciai Teixeira büntetőközpontban az elítéltek a szabad életben is alkalmazott és azzal teljesen egyenrangú oktatásban részesülnek. Az intézetben a fogvatartottak meghatározott órarend keretében tanulhatnak. A tanárok a civil szférából érkeznek. Kiemelten foglalkoznak azokkal az elítéltekkel, akik még az alapszintű végzettséggel sem rendelkeznek. Ez azért is fontos, mert sok a külföldi a fogvatartottak között.

Forrás: Las cárceles gallegas y condenado ensenanza, Fernando Andueza. La voz de Galicia, 2007. 06. 01.

Mobiltelefonok az ír börtönökben

Az Ír Börtön Szolgálat a technika segítségével igyekszik elfojtani a mobiltelefon használatot.

A mobilok – a tapasztalatok szerint – a drogügyletek lebonyolításának eszközei. A sikeresen végrehajtott bűncselekmények aláássák az intézet rendjét és a tekintélyét. A tiltott telefonálás azonban lehetetlenné válhat, ha az intézetekben megjelennek a mobiltelefonok jeladását blokkoló high-tech eszközök. A jövőben a fogvatartottak hiába csempésznék be telefonokat, használni képtelenek lesznek azokat. Az ötletet az adta, hogy a mozikban, a filmek vetítése alatt is hasonló berendezésekkel igyekeznek útját állni a nézőket idegesítő dallamcsengők megszólalásának. A blokkoló műszerek a megírt szöveges üzeneteket nem engedik elküldeni, így azok visszakérülnek a feladóhoz. A készülékek csak az intézetek bizonyos terü-

letein alkalmazhatók, hiszen tekintettel kell lenni a börtönszemélyzet által használt kommunikációs rendszer működésére is.

Az ir büntetőintézetekben 2006 novemberében tették meg az első lépést a mobiltelefonok visszaszorítása érdekében. Mini kamerákat helyeztek el azokon a helyeken, amelyek általában alkalmasak a mobilok elrejtésére. Az elítéltek az asztalok, székek, ágyak lábait is felhasználták, hogy elrejtsek a telefonokat. Tipikus rejtékhelynek számít a WC-tartály és a WC-kagyló befelé hajló pereme is. A börtönszemélyzet rendszeresen ellenőrzi a már felfedezett rejtékhelyeket, de a fogvatartottak nagyon találekonyak.

Forrás: Prisons clamp down on mobile phones by John Burke. The Sunday Business Post, 2007. 04. 03.

Informatikai oktatás egy olasz intézetben

Az új építésű Vibo Valentia büntetés-végrehajtási intézet, amelynek működésével kapcsolatban 2001-ben még sok kifogást emeltek, informatikai központot nyitott az elítéltek számára. A részleg feladata, hogy felkészítse a fogvatartottakat az európai számítógép-kezelő bizonyítvány megszerzésére. Ma már az ECDL-bizonyítvány birtoklása elengedhetetlenül szükséges bizonyos munkakörök betöltéséhez.

Az olasz börtönadminisztráció vezetői abban reménykednek, hogy a beruházás hosszú távon meghozza a kívánt eredményt: a rehabilitáció részeként működő informatikai oktatás egy lépéssel közelebb hozza a munkaerőpiacot a fogvatartottak számára.

Forrás: Nuovo penitenziario da Carla Sellini. Corriere della Sera, 2007. 05. 25.

Napenergiát hasznosító börtönök

A Rebibbia börtönben kezdődött meg az a program, amelynek keretében a Környezetvédelmi Minisztérium és az Igazságügyi Minisztérium tervei alapján 5000 m²-nyi napelemet helyeznek el a büntetés-végrehajtási intézetekben.

A napenergia hasznosítására elsősorban úgy kerül sor, hogy a panelek a zuhanyozókban használt vizet melegítik fel. Először, 2002-ben, a Rebibbia intézet 36 elítélte vett részt a napenergia hasznosításával foglalkozó tanfolyamon. Az alapismeretek elsajátítása után – szakemberek irányításával – beszerelték és beüzemelték a szerkezeteket. Ezt követően Lazio tartomány is lehetővé tette három intézetben, hogy 600 m² nappanel helyezzenek el. Az érintett börtönökben a melegvíz 60%-a a napenergia hasznosításával nyerhető. A környezetvédelmi szempontok mellett fontos, hogy egyszeri befektetéssel az intézet fenntartási költségét lehet csökkenteni.

2006 decemberében újabb tanfolyamot tartottak a napenergia hasznosításáról. A CIRPS (Kutatás-fejlesztés Egyetemes Központja) 2007-es beszámolója szerint a már megkezdett börtönprogram folytatása kedvező eredményt ígér.

Forrás: Un impianto solare termico per il penitenziario di Rebibbia da Monica Vallizio. La Stampa, 2002. 10. 04., illetve 2007. Assolterm 4. hírlevél

Elítéltek a mezőgazdaságban

A római Rebibbia intézetben a kertgazdálkodás elsajátítására kaptak lehetőséget az elítéltek. A börtön az Olasz Mezőgazdasági Szövetséggel együttműködve biztosította az elméleti és a

gyakorlati ismeretek elsajátítását. A Szövetség másfél hektár területet engedett át a római intézet fogvatartottjai számára, hogy növényeket neveljenek. A termést az intézeten belül használják fel, az esetleges többletet a kerület piacain fogják értékesíteni.

Forrás: Orticultura e detenuti da Roma da Carlo Santi. La Repubblica, 2007. 04. 19.

Az elítéltek rehabilitációja a Dél-Afrikai Köztársaságban

A Nicro (Bűnelkövetők Országos Reintegrációs és Bűnmegelőző Intézete) a fogvatartottak számára igyekszik megfelelő munkalehetőséget biztosítani. Ennek előfeltétele az, hogy az elítéltek megfelelő képzettséggel a kezükben távozzanak a börtönökből.

A Nicro egyik igazgatója, Soraya Solomon úgy véli, hogy a szabadságvesztésnek nem büntetésnek kellene lennie, hanem egy átmenetnek a társadalomba való visszatérés előtt. Még mindig aránytalanul kevés a börtönökön belül végezhető munka, ráadásul a fogvatartottaknak gyakran ingyen vagy nagyon alacsony bérért kell dolgozniuk. A legnagyobb problémát a börtönből szabadultak elfogadottságának hiánya jelenti a társadalomban, hiszen a büntetett előéletűek nagyfokú gyanakvással találják szemben magukat.

Forrás: Take a prisoner to work by Janine Stephen. Cape Times, 2007. 06. 03.

Francia börtönmúzeum

1995-ben hozták létre Franciaország Országos Börtönmúzeumát a Fontainebleau Börtönben. Fontainebleau-t már öt évvel korábban bezárták, mert nem felelt meg a modern kor követelményeinek. Az építészeti felmérések után a szakemberek arra az álláspontra jutottak, hogy az épület továbbra is alkalmas a működésre, csak a megfelelő funkciót kell megtalálni a számára. Az a döntés született, hogy börtönmúzeumot kell létrehozni a volt börtönben, így nemsokára megkezdődött az anyagok összegyűjtése. Számos francia nagyvárosból és a tengerentúlról is érkeztek írásos és tárgyi emlékek. Lassan megelevenedett egy-egy intézet múltja, történelme és jelene.

A beérkezett anyagok válogatása és elhelyezése hosszabb időt vett igénybe, majd végül 2003-ban a múzeum a nagyközönség előtt is megnyílt. Az állandó kiállítás a francia börtönrendszert a XVI századtól napjainkig mutatja be. Kiderül, hogyan éltek, dolgoztak, tisztálkodtak, étkeztek, imádkoztak a fogvatartottak a különböző történelmi korokban. A laikusok számára is egyértelművé válik, hogy az intézetek falai között milyenek lehettek a hétköznapiak. A gyűjtemény részét képező egykori bútorok, egyenruhák, büntetési eszközök mellett több ezer fotó színesíti a látványt.

A fontainebleau-i turisztikai iroda számos látogatást szervez a kíváncsi turisták részére. Természetesen időszakos kiállítások megrendezésére is sor kerül a múzeumban.

Forrás: The French Prisons' life, historical collection in Fontainebleau by John Savon. Agence France Presse, 2007. 02. 19.

Nehéz helyzetben vannak a szociális munkások

A granadai Albolote börtönben dolgozó szociális munkások nehezen birkóznak meg az egyre szélesedő börtönpopuláció gondjaival – az intézetben 2005 és 2006 között 1080-ról 1850-re nőtt a fogvatartottak száma. Egyre nehezebben tudnak a szabaduló elítélteknek az elhelyezkedésben segíteni.

A reintegrációs programok köre ugyan bővül, de a civil szférába való visszajutás nehéz. A szociális munkások száma sem emelkedik, pedig nélkülük nehéz a szabadlábra kerülést követően boldogulni. Az Albolote Szociális Szolgálatá arról számolt be, hogy a jelenlegi situációval nem tudnak megküzdeni. A börtönépesség növekedésével pedig egyre kilátástalanabbnak látják a helyzetüket.

Forrás: La cárcel granadina de Albolote sufre de la carencia del trabajador social, Juan Almodovar. Sur, 2007. 02. 04.

Befektetés az oktatás fejlesztésébe

Az Egyesült Államokbeli LLR Partners Inc. és a Primus Capital Funds cégek 53 millió dollárt fektetnek a Community Education Centers Inc. nevű vállalatba, hogy segítsék a hátrányos körülmények között élőket.

Az 1995-ben alapított CiviGenics – amely kábítószer-függők konzultációjával is foglalkozik – is részesedhet a támogatásból. A kapott összeget arra használják fel, hogy az elítéltek tanulását segítsék elő. Elsősorban olyan oktatási lehetőségeket nyújtanak, amelyek segítségével a fogvatartottak előtt megnyílik a munkaerőpiac.

Forrás: LLR Partners funds firm teaching life skills to prisoners by Tim Thorn. Philadelphia Business Journal, 2007. 06. 13.

Nőtt a rablást elkövetett elítéltek száma Spanyolországban

Az idei és az előző év adatait összehasonlítva megállapítható, hogy a Spanyolország északi részén elhelyezkedő Asztúria tartománybeli Villabona intézetben nőtt a rablás miatt elítéltek száma.

Az elszállásolt 1449 fő 70%-a rablás elkövetéséért került a büntetés-végrehajtási intézetbe. (Az említett fogvatartottak túlnyomó többsége a 31-40 év közötti korcsoportba sorolható.) A fennmaradó részbe zömében kábítószer-bűncselekményt, emberölést és más hasonló erőszakos bűncselekményt elkövetők tartoznak. A fogvatartottak 53%-a visszaesőként tölti büntetését. Az elítéltek között mindössze 114 női fogvatartott van.

Az egészségügyi ellátás hatékonysága érdekében szükség volt az elítéltek életkor szerinti felosztására is. Az adatok azt mutatják, hogy a többség 31 és 40 év közötti, 17 fő tartozik a 18-20, 151 fő a 21-25 közöttiekhez, 33 fő pedig már betöltötte a 60. életévét.

Forrás: El número de ladrones tiene aumento en la cárcel de Asturian, Carlos Luis Mazon. La voz de Asturias, 2007. 01. 08.